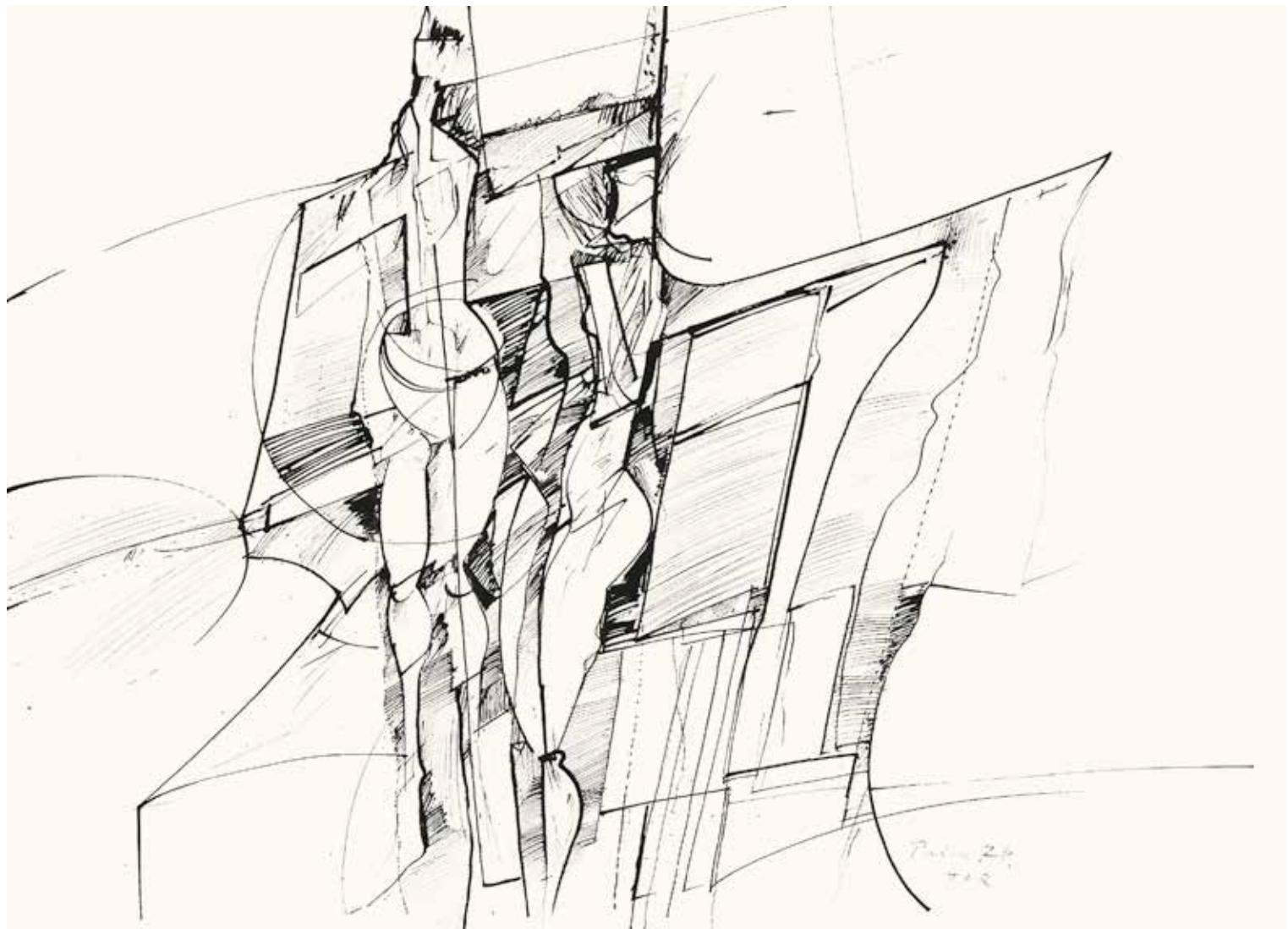

P r i c a

Tarski ciklus

Stanko Špoljarić

Prica

Tarski ciklus

Zagreb 7. - 21. 5. 2013.

Zlatko Prica

Brojni, osmišljeni slikarski ciklusi Zlatka Price čine čvrsto umjetničko tkivo njegovog opusa u kojem svaka dionica istovremeno ima svoje likovne posebnosti i povezana je s onim što je bilo prije i poslije određenog perioda stvaranja. Zajedničke niti u tvorbi likovne forme osjećaju se u luku od prvih godina slikarske avanture do godina punine umjetničke i ljudske mudrosti.

Razumljivo dodiri faza različito su primjetljivi, od evidentne činjeničnosti do slutnje makar i elementarne srodnosti oblika. Ciklusi u Pricinom opusu nisu uvijek nosili istu mjeru mijene, prijelazi su bili postupniji i radikalniji, a sami ciklusi različito su odjekivali u ukupnosti umjetnikovog djela.

Bez sumnje jedan od najznačajnijih Pricinih stvaralačkih cjelina njegov je „Tarski ciklus“ nastao okvirno između 1970. i 1990. godine. Koncentrat interesa za motiviku i način karakterističan za ciklus nije identičan kroz dva desetljeća jer postoje godine silnog predanja poetici i temi, ali i periodi manjih zatišja. Ciklus je imenovan po slikovitoj istarskoj vali u blizini Poreča, mjestu Pricinog posvojenja koje je slikarskom preobrazbom dobilo novu dimenziju. Ne toliko u citiranju zemljopisnih posebnosti koliko u prenašanju ozračja prostora u Pricinu slikarsku izražajnost. Osim toga pejsažno je reducirano na nebo i more, s komadićem žala i figurama na njemu. Dakako scenarij pojedine slike uključuje i širi raspon predmeta i aktera zbivanja. S likovne strane novina je (premda se nije događala potpuno iznenada) zamjena je slikarske

koncepcije linija - obojena ploha sa sistemom volumen - obojena ploha. Sukladno tome figure su osmišljene u jedinstvenosti volumena, opisane jakom obrisnom linijom, za razliku od ranijeg fasetiranja likova, sve do stupnja napuštanja njihove čitkije anatomske uslovlijenosti. Voluminoznošću tjelesnog i predmetnog otvoren je put zanimljivoj varijanti realističnog oblikovanja, u konačnici interpretiranog kroz asocijativnost forme.

Izložba u galeriji „Mona Lisa“ Taru se obraća neobičnim akcentima. Uz ulja (neka uistinu reprezentativna poput „Ribara s malim zelenim čamcem“, ili „Mladenaca s mačkom“, oba iz 1989. godine) brojni crteži pokazuju bljesak same ideje, krokijevsku neposrednost, maštovitost kompozicijske raznolikosti. Crteži izvedeni ugljenom i tušem (ponekad blago laviranim) direktna su zabilješka s nikada nenarušenim jasnim koordinatnim sustavom. Prica je slikar reda i odmjerenošti pa nije mogao ni u primjerima nukleusa ulja napustiti bar notu racionalnog. Linija se sigurno kreće, siluetarna i zasjenjena, s čvorištima istkanog crteža, s gustoćom prepleta suprotstavljenih bjelini. Crteže nikako ne smijemo shvatiti tek kao pripremu za platna jer nose punu likovnu samodostatnost, zaokruženost svih česti i silnica.

Izložba na kojoj dominiraju crteži izložba je za „šmekere“, za osobe istančanog likovnog senzibiliteta koji u prividnoj neutraktivnosti tehnike prepoznaju vještinu i nadahnuće umjetnika.

Crtež je istinski trag ljepote stvaranja, sigurnost realizacije u opredmećenju odabranog motiva. U uloženju u suku teme izrazom gotovo psihogramske spontanosti.

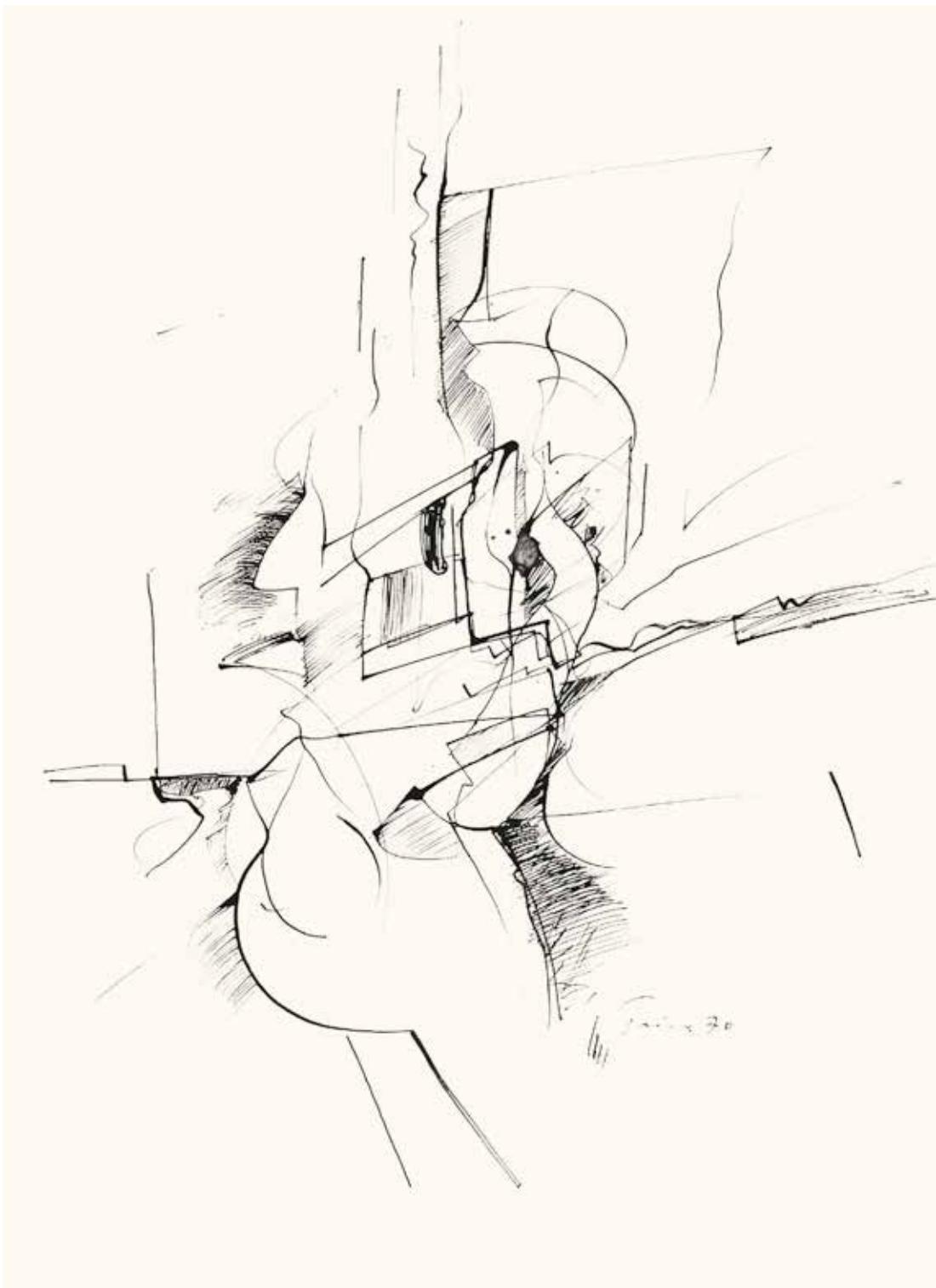
Crteži su Prici i predah i igra (s podosta discipline) no i neodvojiva sastavnica priče „Tarski ciklus“. Pitoreskni ambijent postao je simbolični krajolik sa sanjarima na obali mora. S čednošću i jedva uprisutnjenom čujnošću, bliskoj metafizičkoj tišini. U vrelini dana, zvučnosti boje (kod ulja) očekivala bi se ditiramska atmosfera, no pomalo paradoksalno prikazi odišu smirajem. Istina s potencijalnim vitalitetom likova „rafinirane“ ukočenosti otvorenih dijaloga. Na prvi pogled svaki lik živi svoj život. Ipak međusobna upućenost itekako postoji jer razgovori su to i kroz putenost tjelesnog, stav figura, njihov dodir ili udaljavanje. Ono je i vremensko i tvarno u slikama sinteze prošlog, sadašnjeg i budućeg. S nijansama prozračnosti ovisno o dobi dana. Svjetlo je moguća znakovita poveznica u nemjerljivosti difuznog širenja, uzdizanja boje u zavodljivoj kromatskoj raskoši. Svjetlo je i uzrok tenzija u raspuklinama oblika i stiješnjenosti gradivnih partija slike, ritmizaciji segmenata u oprostorenju dubina. Odnosa aktera zbivanja i prostora njihovog obitavališta. Dramaturgija pojedinih Pricinih ostvarenja nadilazi ograničenja stvarnosti, kako utkanošću meditativnosti (puta do duhovnosti) tako i novom taktilnošću uspomena definiranih strukturalnim elemenata forme. Zagonetnost sadržaja u polju slike, i epskih i

lirske, prelama se kroz slutnje emocionalnog, spoju krhkosti i oporosti u epizodama znakovitih stanja i situacija ljudske egzistencije. Prica joj nudi ljepotu kao okvir, ljepotu senzualnog treptaja. I erotske privlačnosti ponuđene na crtežima. Prica opisuje tijelo, smješta u razložnost kadra, prateći vlastitim rukopisnošću oblike i obline ženstvenosti. Prepoznatljivim potezom (u koji ulazi razlaganje na brojne fasete) Prica oblikuje i jedra i olupine čamca, znakove putovanja i prolaznosti, dolazaka i odlazaka. Nestajanja i nade. U uprizorenjima zavičajnog prenijetih u univerzalno. Mala vala postala je svijet, svemir potičući čovjekovu upućenost transcendentalnom.

Prica se sadržajnom jednostavnošću u složenosti, i obrnuto, usprkos otuđenja našeg vremena, česte ravnodušnosti odlučio za svečanost duše i prisnost intimnog kao razloge za postojanost postojanja.

I u komornim djelima na papiru Prica je postigao uvjerljivost, snagu originalnog figurativnog izraza, koji se u monumentalnim kompozicijama osamdesetim godinama prošlog stoljeća ponovno potvrdio kao neosporna vrijednost moderne i suvremene hrvatske likovne umjetnosti. Iako je Zlatko Prica iz svoje životne vale otišao prije desetak godina njegovo djelo i dalje privlači autentičnom umjetničkom sadržajnošću.

*Stanko Špoljarić
2012.*

1

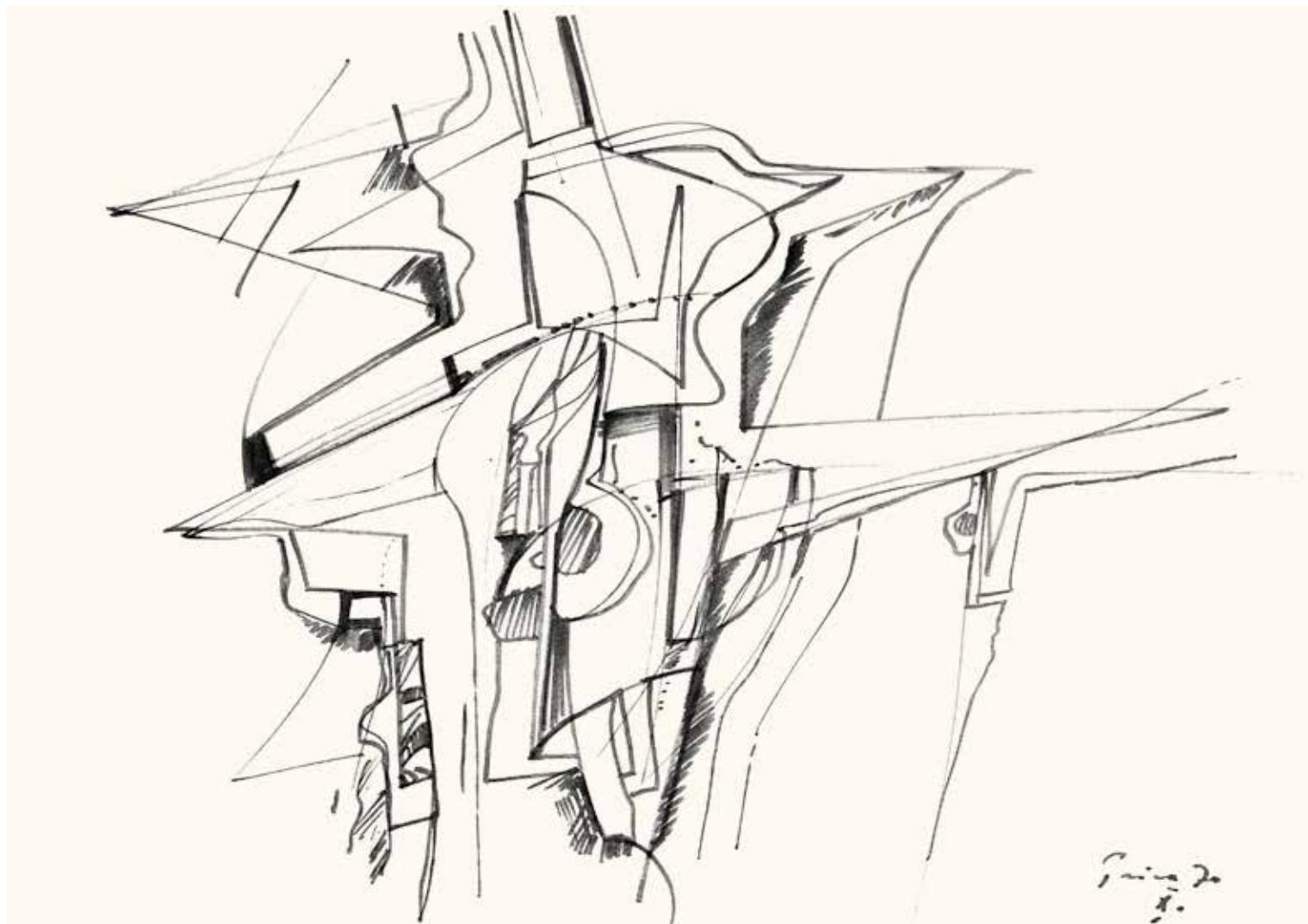
STUDIJA FIGURE

< 1970., tuš na papiru, 40 x 29 cm

2

STUDIJA RIBARA

1970., flomaster na papiru, 45 x 62 cm

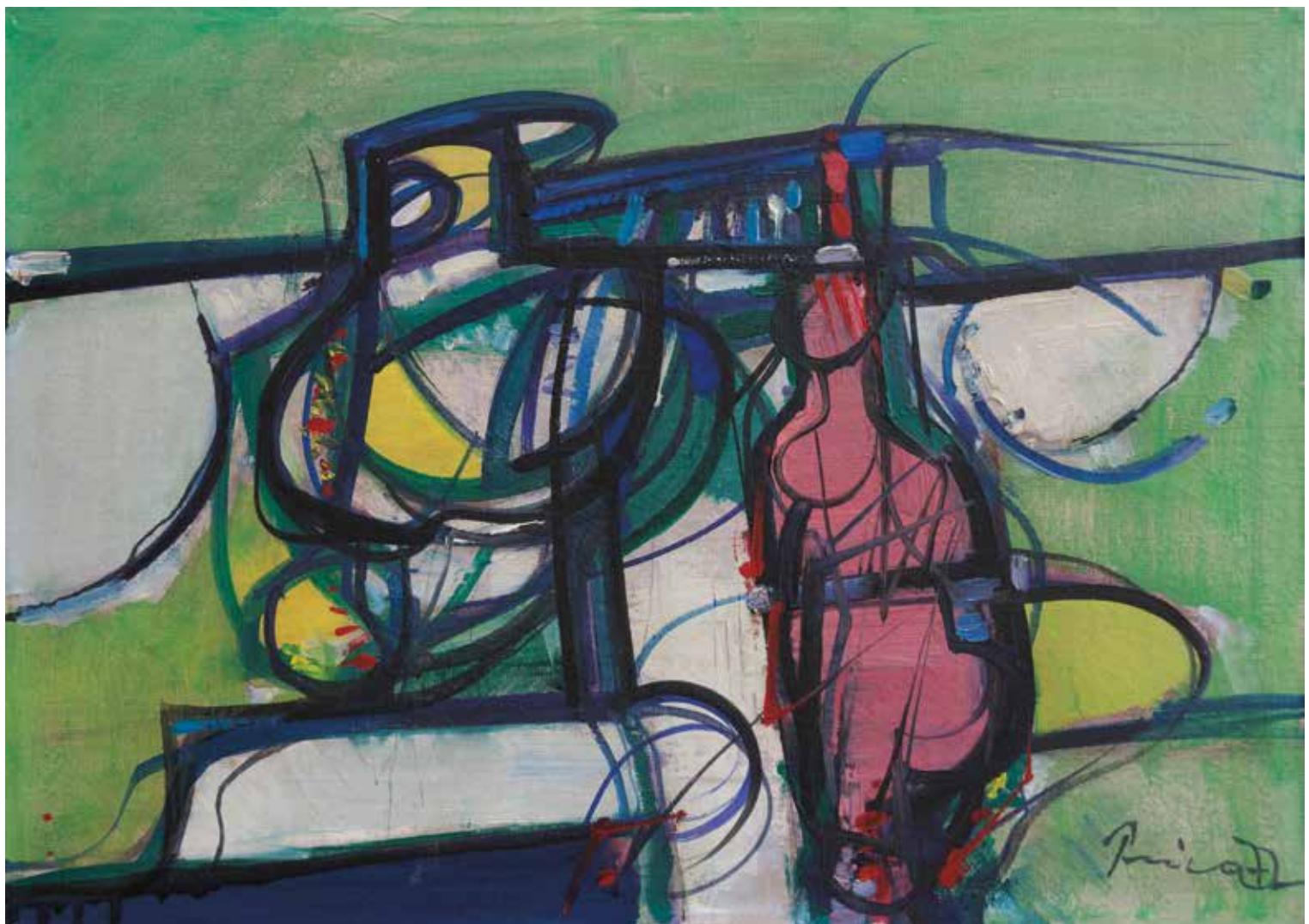
...

“Tarski ciklus” (1971-1992) vrhunac je Pricina stvaralačkog rasta i himna Mediteranu u kojem ponovno jača slikarev dodir s prirodom.

O Pricinu Mediteranu najljepše piše naš veliki pjesnik Jure Kaštelan:

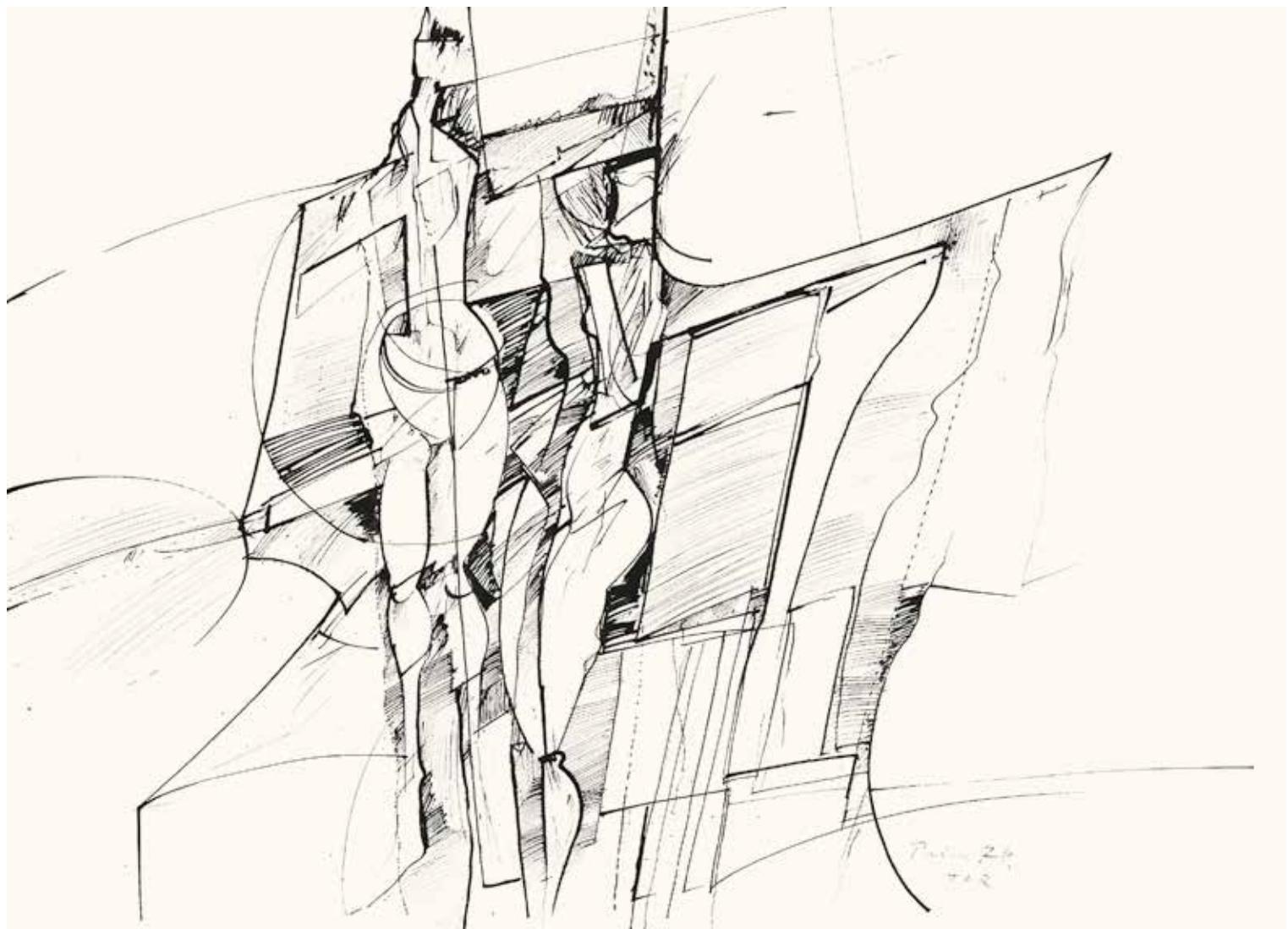
*...Na početnom Mediteranu svaki dio prirode i kolijevka i grob, svaka stvar, svaki mrav i svaki kamen, ima svoja posebna božanstva...
Na platnima Zlatka Price jedna Afrodita ili nevjesta s otoka ili biće svjetlosti, dodiruje svoju tajnu...*

...

3

DVOJE NA JEDRILICI
1972., ulje na platnu, 33 x 46.5 cm

4

TAR

1974., tuš na papiru, 48 x 66 cm

5

SUSRET

1976., tuševi u boji na papiru, 53 x 66 cm

7

RIBARICA

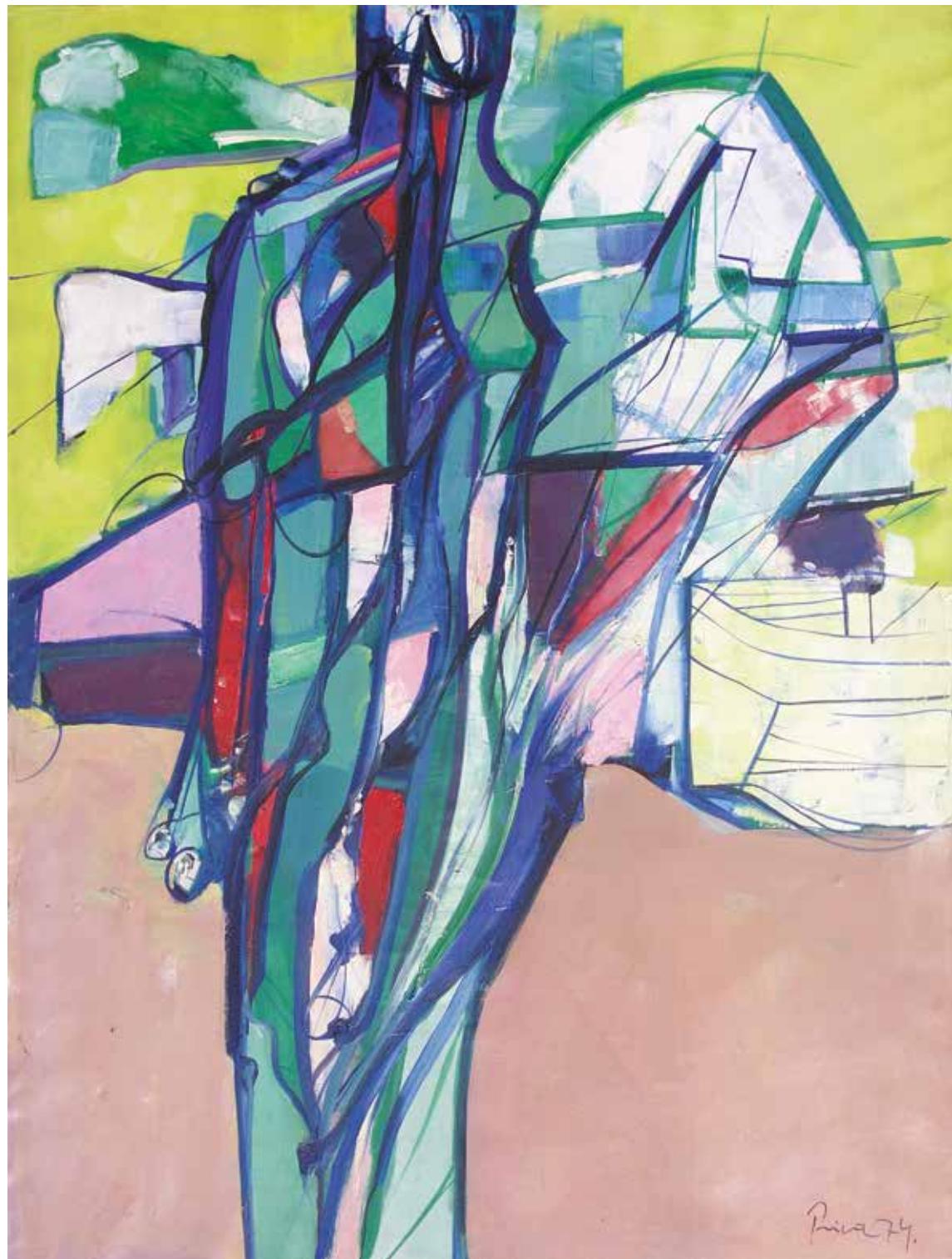
1974., ulje na platnu, 130 x 97 cm >

6

UOMO SULLA BARCA

1973., tuš na papiru, 29 x 23.5 cm

...

Profesor mu je bio i veliki Ljubo Babić koji nije bio tako zadovoljan kao Krsto smatrajući da su Pricini crteži nedisciplinirani i razbarušeni.

*“Babić je bio pedant ali ga je Krsto svojski uvjeravao da sam budući crtač **par exellence** što je Babiću bilo jako važno. To se vidjelo i kasnije jer je isticao parolu da se ‘crtež stječe svakodnevnom mukom i marom, a da se lijepe boje mogu dobiti ili kupiti u dućanu’. Ta misao bila je Tintorettova, ali ju je Babić isticao kao svoj vlastiti credo”*, kaže slikar.

8

RIBAR NA BARCI

1978., tuš na papiru, 48 x 66 cm

Drugu veliku podršku dobiva mladi Prica u Omeru Mujadžiću.
“Prijemni ispit vodio je Mujadžić. Kraj mene je svoj štafelaj postavio Ivec Lovrenčić, nekoliko Slovenaca... Kod Mujadžića smo položili taj ispit. Mislim da smo radili neku glavu... Mujadžić mi je dao osnove onoga što je Babić tražio kao uvjet. Perfektan crtež. Obrazložen. Ne crtež kao ornament, nego crtež kao podatak. A Mujadžić je bio izvanredan pedagog. On je predavao anatomiju, i to na način po kojem se anatomija ne da odvojiti od crteža i crtača. Ne medicinska anatomija, nego slikarska. I to je izvanredno znao objasniti i dati onome tko je imao želje i volje da nešto nauči. Mislim da je Mujadžić dao sve što se imalo naučiti: sve što jedan pedagog može dati”, kaže Prica.

Mujadžić je ostao za Pricu primjerom učitelja i uzorom kojemu je i nakon završetka akademije najviše zahvaljivao. Da je riječ o dobrom crtaču, pokazalo se kasnije pri kraju završne godine rada u klasi Ljube Babića kada je student Prica umjesto profesora vodio korekturu u klasi.

...

9

PROLJETNI VJETAR
1976., tuš na papiru, 48 x 66 cm

10

FIGURE NA RIVI

1983., ugljen na papiru, 53 x 76 cm

11

ŽENA NA PLAŽI

1975., tuš na papiru, 52 x 47 cm >

12

DJEVOJKA SA CVIJETOM

1982., ugljen na papiru, 56 x 76 cm

13

DJEVOJKA PRED OGLEDALOM

1982., ulje na platnu, 69 x 61 cm >

14

TAR

1982., tuš na papiru, 56 x 76 cm

15

RIBAR S MALIM ZELENIM ČAMCEM
1989., ulje na platnu, 97 x 130 cm

16

SUSRET NA RIVI

1984., ugljen na papiru, 51 x 73 cm

17

MLADENCI S MAČKOM
1989., ulje na platnu, 97 x 130 cm

18

KUPAČICA U TARU

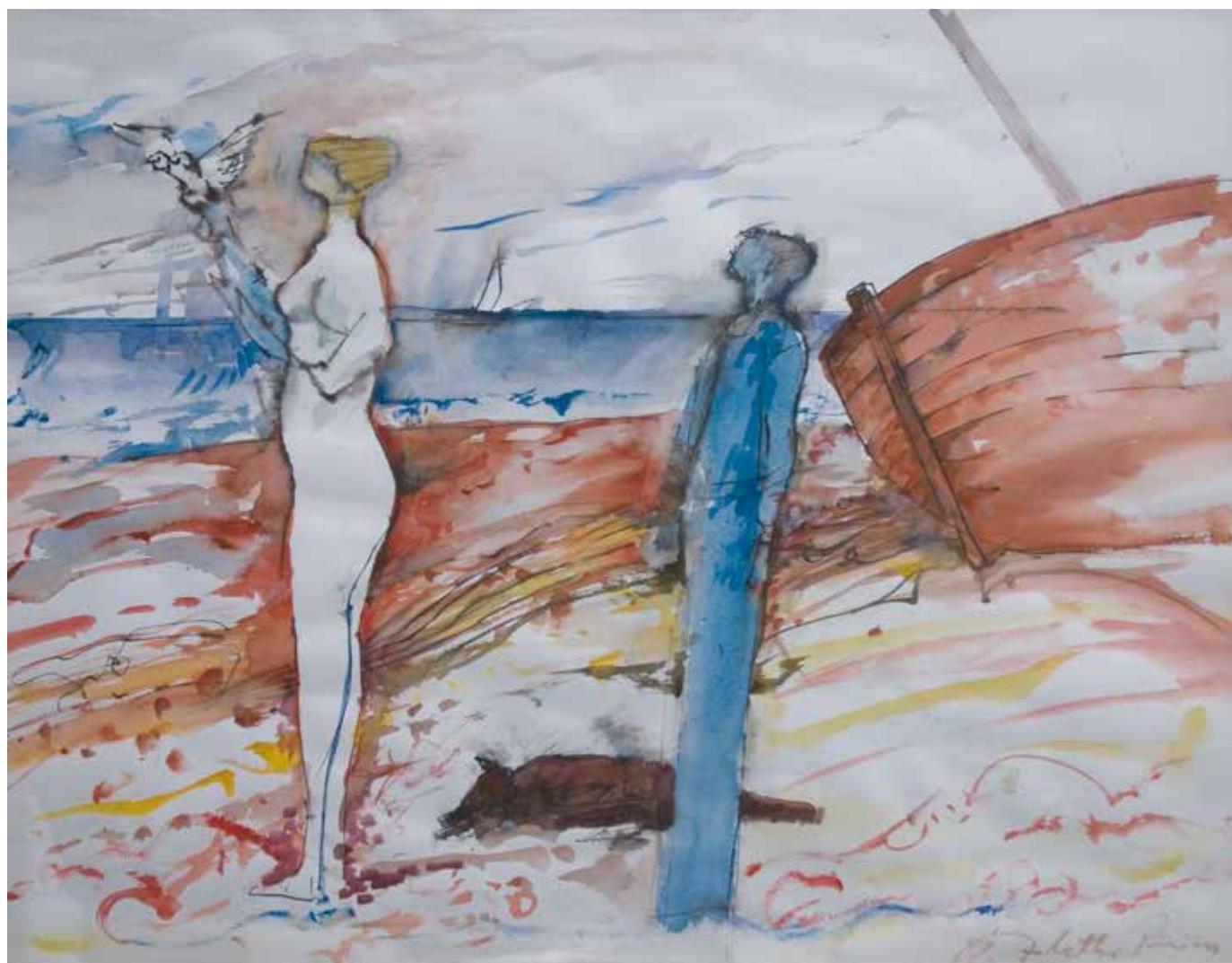
1987., ugljen na papiru, 50 x 70 cm

19

VESLAČ

1983., ulje na platnu, 130 x 97 cm >

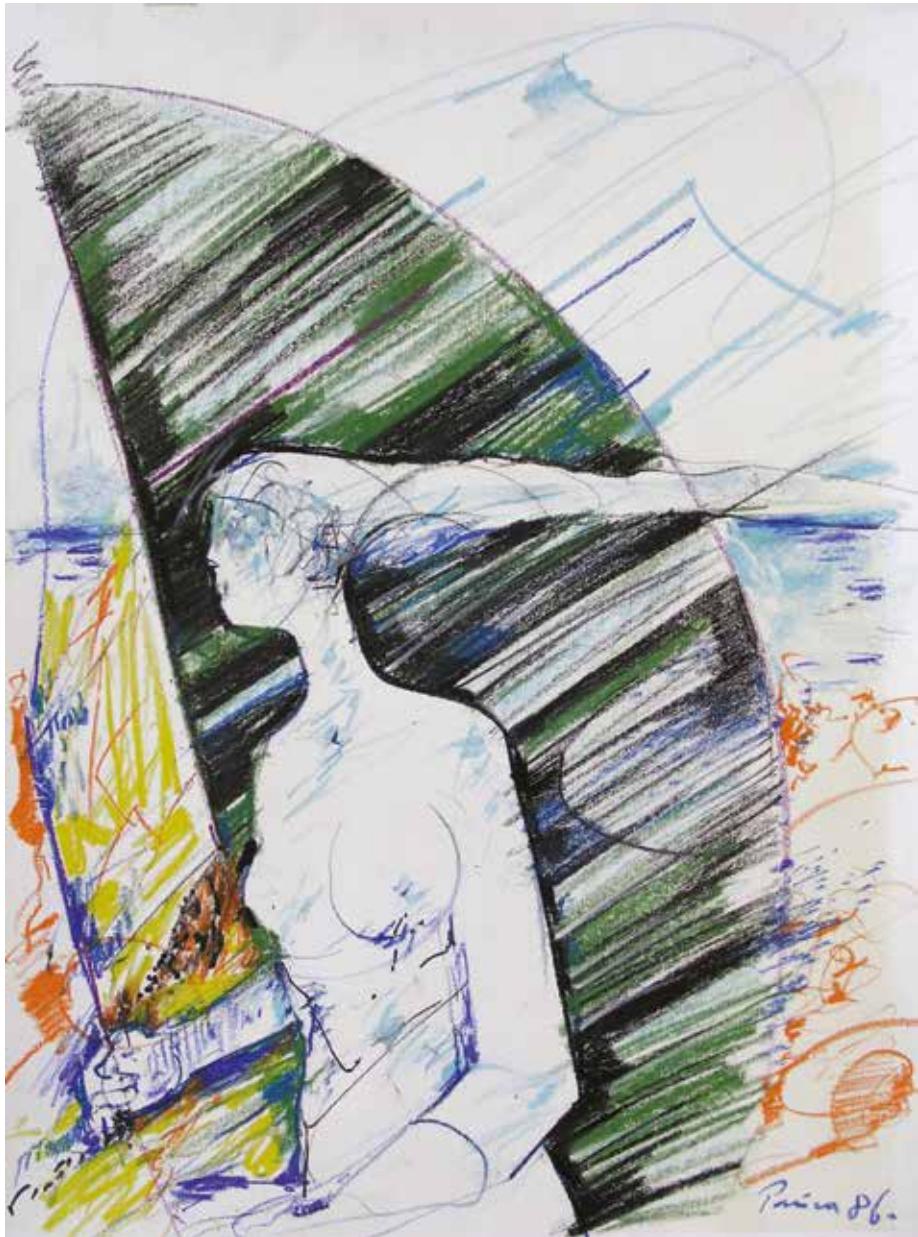
20

DVOJE NA OBALI
1988., akvarel, 49 x 62 cm

21

PESCATORE IN PIEDI
1976., tuš na papiru, 35 x 50 cm

22

ZELENO JEDRO

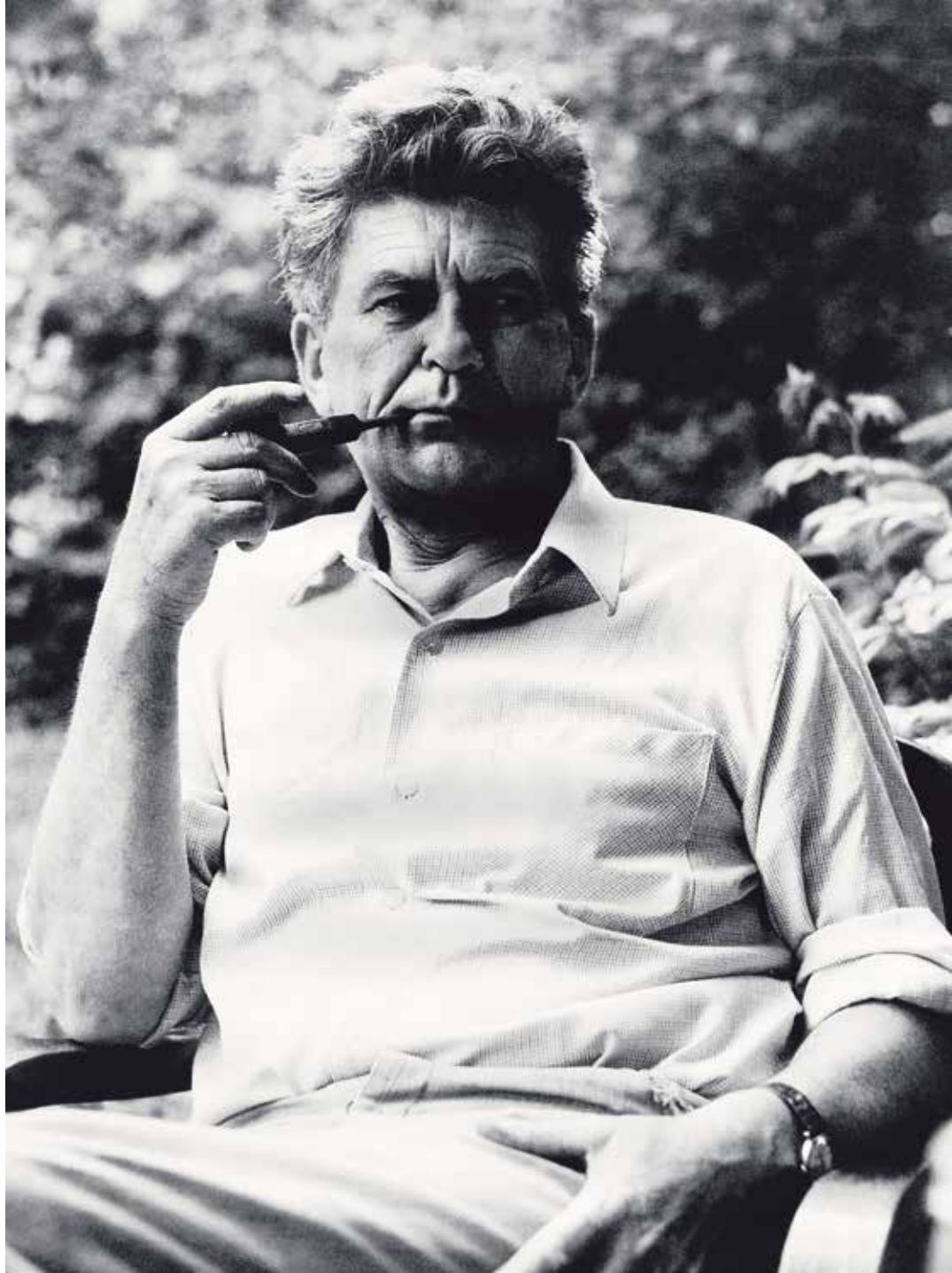
1986., masni pastel na papiru, 76 x 56 cm

23

DJEVOJKE NA VJETRU
1986., ulje na platnu, 39 x 48 cm

Životopis

Zlatko Prica, 1916 - 2003.

Zlatko Zoltan Ödön Prica rodio se 26. lipnja 1916. u jednom od najljepših madarskih gradića, Pečuhu (Pécs) koji se nalazi u Baranji u južnoj Mađarskoj. Otac Deszö (Željko ili Desiderio) bio je trgovac podrijetlom Hrvat, a majka Agnesa Klöchler Austrijanka iz Stillfrieda, gradića poznatog po Napoleonovoj bitci.

Pečuh je poznat po romaničkoj katedrali i po porculanu Zsolnay, a uz brojne kapelice, kuće i građevine iz razdoblja turske okupacije Pečuhom dominira renesansni i barokni stil. U Pečuhu je Prica završio prvi razred osnovne škole, a ta ista škola i danas postoji na glavnem gradskom trgu na kojem dominira sačuvana turska arhitektura s minaretom. Spoj je to različitih religija koje žive u međusobnoj toleranciji. Iz takve sredine stasa i naš slikar.

Sa Zlatkovih šest godina obitelj seli u Zagreb. Tog razdoblja Prica se s nostalgijom prisjeća:

Rastao sam se od tog mojeg Pečuha, tamo 1922. godine, kada sam s roditeljima pre-selio u Zagreb, odnosno Samobor. To je bilo prisilno preseljenje jer je diktator Horthy htio Mađarsku očistiti od "stranih elemenata" što mu naravno nije nikada uspjelo jer je i sam Pečuh okružen stranim žiteljima. Taj egzodus trajao je trideset godina, kada su sami Mađari otkrili da sam rođen u Pečuhu i zaželjeli mi napraviti izložbu što se ubrzo i realiziralo.

Budući da dječak nije znao jezik, godinu dana pauzira i uči hrvatski jezik u dječjem vrtiću, koje su vodile opatice Sestara sv. Vinka u Samostanskoj ulici (danас Varšavska) u Zagrebu. Upisuje se u drugi razred i završava osnovnu školu. Zatim polazi Drugu klasičnu gimnaziju na kojoj je i maturirao.

Nakon nepune dvije i pol godine zagrebačkog života seli s majkom u Samobor, zapravo u Sv. Martin pod Okićem. Ubrzo upoznaje i obitelj Reiser i svoju buduću suprugu Zdenku koja tada ima 6 godina, sestruru svoga dragog doživotnog prijatelja Nikice Reisera, velikog hrvatskog slikara. Kako je kurija Mirnovec na putu između Sv. Martina pod Okićem gdje živi i Samobora, često se zaustavlja i gostuje u obitelji dr. Reisera (oca Nikice i Zdenke). Punih petnaest godina odlazi u Zagreb na školovanje, uglavnom pješice.

Već u gimnaziji intenzivno crta i sa školskim kolegom Kostom Angeli Radovanijem priređuje izložbu svojih radova. Prica vrlo rano prepoznae svoj životni poziv, a na tu odluku utjecao je i njegov otac koji je često crtao pred malim Zlatkom. Kako je uvijek volio isticati, sam je sebi odredio sudbinu vinuvši se u slikarske vode.

Ljetne mjeseca 1934. i 1935. provodi u Stillfriedu učeći materinji jezik i čitajući Goethea u originalu. Očaran okolinom majčina rodnog kraja, slikar u njemu živi punim životom. Slike sela s voćnjacima i vlakovima koje tada slika podsjećaju na neka Dürerova remek-djela.

Još prije upisa na Akademiju 1937. Prica dobiva podršku Krste Hegedušića. O tome priča: *Prije mature, jednog sam dana skupio akvarele, crteže i slike te otišao direktno Krsti Hegedušiću. Predstavio sam se - tko sam i što sam - i zamolio ga da mi kaže poneku riječ o onome što sam radio. On je moje radove pomno pogledao i rekao: "Čujte mladiću, ako tako nastavite vidjet ćemo... Možda će i biti nešto od Vas. Na temelju onoga što vidim pristajem da se s Vama bakćem". U međuvremenu me Krsto Hegedušić pustio da crtam akt u njegovom atelijeru na Akademiji likovnih umjetnosti, iako tamo još nije bio profesor. To je bio zapravo atelier njegova tasta, kipara Roberta Frangeša-Mihanovića.*

Profesor mu je bio i veliki Ljubo Babić koji nije bio tako zadovoljan kao Krsto smatrajući da su Pricini crteži nedisciplinirani i razbarušeni.

*"Babić je bio pedant ali ga je Krsto svojski uvjeravao da sam budući crtač *par exellence* što je Babiću bilo jako važno. To se vidjelo i kasnije jer je isticao parolu da se 'crtež stječe svakodnevnom mukom i marom, a da se lijepe boje mogu dobiti ili kupiti u dućanu'. Ta misao bila je Tintorettova, ali ju je Babić isticao kao svoj vlastiti credo", kaže slikar.*

Drugu veliku podršku dobiva mladi Prica u Omeru Mujadžiću.

"Prijemni ispit vodio je Mujadžić. Kraj mene je svoj štafelaj postavio Ivec Lovrenčić, nekoliko Slovenaca... Kod Mujadžića smo položili taj ispit. Mislim da smo radili neku glavu..."

Mujadžić mi je dao osnove onoga što je Babić tražio kao uvjet. Perfektan crtež. Obrazložen. Ne crtež kao ornament, nego crtež kao podatak. A Mujadžić je bio izvanredan pedagog. On je predavao anatomiju, i to na način po kojem se

Rodna kuća Zlatka Price u Pečuhu.

anatomija ne da odvojiti od crteža i crtača. Ne medicinska anatomija, nego slikarska. I to je izvanredno znao objasniti i dati onome tko je imao želje i volje da nešto nauči. Mislim da je Mujadžić dao sve što se imalo naučiti: sve što jedan pedagog može dati”, kaže Prica.

Mujadžić je ostao za Pricu primjerom učitelja i uzorom kojemu je i nakon završetka akademije najviše zahvaljivao. Da je riječ o dobrom crtaču, pokazalo se kasnije pri kraju završne godine rada u klasi Ljube Babića kada je student Prica umjesto profesora vodio korekturu u klasi.

Na izložbi diplomskih radova Prici je dodijeljena stipendija za putovanje u Pariz koju zbog nadolazećeg rata nije uspio iskoristiti.

Već 1941. (u godini svog diplomiranja) izlaže svoja djela u Umjetničkom paviljonu u Zagrebu, što pokazuje i njegovu ranu zrelost i odlučnost. Mogao je u tom trenutku ispuniti cijeli Umjetnički paviljon mnoštvom slika, akvarela i crteža (izložio je 81 rad: 26 ulja, 46 grafika i 9 akvarela). Izložena ulja bila su tipična za predratni trenutak zagrebačke škole: široke mrlje boja, slobodan potez, svjetli plein-aire ostvaren neposredno na motivu. Posebno valja istaknuti dva ulja: Portret dr. N. Reisera i Portret gospodice Reiser. Ljubo Babić u “Obzoru” hvali izložbu: ...*Pricina izložba rezultat je sretne sinteze i dobre škole, talenta, te ozbiljnog i solidnog pristupanja slikarskim problemima...*

Prica se prisjeća: *Ta izložba došla je kao rezultat moje tvrdoglavosti. Meni je bilo jasno da trebam skupiti ono što sam napravio na jedno mjesto, te da se vidi vodi li to k čemu ili ne. A znate, Umjetnički paviljon je uz “Ulricha” nešto značio u likovnom svijetu grada. A mogućnosti za transport bile su samo dvije. Ili prevoziti “Samoborcem”, a to znači pakirati, spremati, upisivati, ili sam odvući slike. Odlučio sam se za ovo drugo. Alternative konjskoj zaprezi, odnosno seljačkim kolima kojima se sijeno vozi, zapravo nije ni bilo. I tako smo se navozili od rana jutra te došli do mitnice - Černomerec. Morate znati da je Zagreb tada na prilazima imao tzv. mitnice. Tu se pregledavalo što je tko unosio i iznosio, kontrolirala se roba koja je ulazila i izlazila iz grada, te se plaćala tzv. “taracovina”. Bile su odredene kvote. I tamo smo to obavili. I onda dalje po Ilici, do Kazališta, Zrinjevca i pred Paviljon. Tu smo vadili slike iz sijena. Na toj sam izložbi prodao tri stvari. To je između ostalog bila potvrda da sam se potvrdio kao slikar od zanata - što bi se reklo.*

Te moje prve tri slike koje sam prodao u životu kupio je pokojni Arthur Schneider. Ne treba ni spominjati da je on tada bio vrhunski autoritet.

Bila je ta izložba postavljena, ali nikad službeno otvorena zbog nadolazećeg rata. Iste godine deportiran je u logor Danica kraj Koprivnice. U logoru crta likove i logorske prizore te tako nastaje mapa “Ljudi iz logora Danica”. Buduća supruga Zdenka Reiser posjećuje ga i potajno iznosi njegove crteže. Prilikom jednog posjeta otkrivena je i zatvorena u Zagrebu. U zatvoru se teško razboljela (zdravstvene tegobe s plućima). Sačuvana su dva crteža bolesne Zdenke u krevetu u kući u Mirnovcu. Iste godine Prica je zalaganjem samog vrha zagrebačkog Kaptola pušten iz logora uz uvjet ograničenog kretanja.

Godine 1942. oženio se Zdenkom Reiser, sestrom prijatelja iz najranijeg djetinjstva, slikara Nikice Reisera. Nikica je bio Nik i Braco, a nju su zvali Beba. Vjenčani kumovi bili su mu Krsto Hegedušić i Ljubo Babić.

1943. mladi bračni par ponesen idealima odlazi u Žumberak u partizane no Zdenka se zbog bolesti pluća ubrzo vraća u Mirnovec. Sljedeće godine Prica zajedno sa slikarom Edom Murtićem izrađuje nadahnute linoreze za potresnu poemu “Jama” Ivana Gorana Kovačića. Bio je to iskreni krik dvojice mlađih umjetnika prožet žudnjom za slobodom koji je pratilo veličanstveni tekst našeg tragično preminulog pjesnika. Ta mapa je potresnom snagom i žestinom očitovala pojavu ekspresionizma koji je bio najadekvatniji da izrazi stravične scene Goranove poeme i jedinstveni primjer interpretativne stvaralačke slobode kakva je u ono vrijeme rata bila gotovo nezamisliva.

1944. Prica iz partizana piše nježno pismo svojoj Zdenki koju od milja zove Bebuška:

Draga moja Bebuška, dok ti pišem iza okolnih brda vode se borbe. Već smo svi navikli na takvu muziku. Zabrinut sam jer već neko vrijeme nisam dobio nikakvu poštu od tebe. Kroz par dana prelazimo na drugo područje. Rastužuje me što se selim na nepoznato mjesto, jer sam se usprkos svemu, navikao i sprijateljio, ako tako mogu reći, s ovom sobom. Na zidove sam povješao tvoje fotografije i druge sitnice koje me podsjećaju na našu obitelj. Znaš, skoro svaki dan Nijemci dolaze na pregovore oko zamjene zarobljenika. Amerikanci nam šalju velike količine vojnog materijala, dobili smo i izvrsne uniforme.

Moram znati kakvo je tvoje zdravlje. Stalno mislim na tebe i s veseljem mislim na našu budućnost, na miran život i na rad... Pobrini se da M. dobro pripremi zemlju za proljeće. Preporučujem da se posebno brine za voćke i mlade boriće.

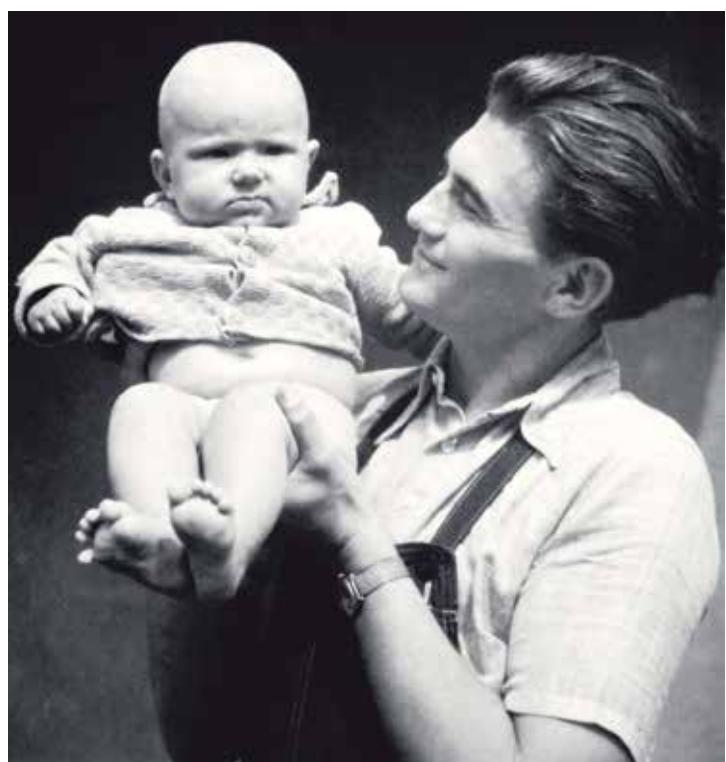
U kakvom je stanju naše gnijezdo? Jesu li Nijemci učinili veliku štetu?

Nakon rata vraća se Zlatko Prica u Mirnovec, idiličnu kuriju obitelji Reiser kraj Samobora, rodnu kuću supruge Zdenke. O tom razdoblju kaže:

Iako je Zagreb bio relativno blizu, način života u Samoboru bio je nevjerljivo arhajski. Recimo, oni su i dalje nosili narodnu nošnju, bijele haljine od lana koji su sami sijali, tkali i krojili. Jedino su im kaputi bili radeni od tamnoplavog ili crnog sukna sa džepovima iz kojih je virilo crno i crveno. Vrlo zgodno! A ljeti su nosili te bijele haljine i neizbjegljive čizme visokih pete ili visoke cipele na žniranje. Boje su bile nevjerljivo jednostavno ukomponirane. Kada bi zahladilo, žene su nosile vunene rupce ridih tonaliteta, te žute ili plave marame na glavi tako da je taj koloristički dijapazon bio istovremeno i jednostavan i složen.

Nastavlja slikati kolorističke kompozicije širokih i mekih poteza na način kao i prije rata. Prica je poput madarskog umjetnika Vasarelyja bio fasciniran, gotovo opijen folklorom.

Prica kaže: *Ja sam sve gledao u pastoralnim situacijama. Naročito ljude. Ja nikada nisam bio urbano verziran. Stasao sam na selu gledajući seljake i njihovu vezu sa zemljom, s prirodom i njezinim plodovima.*

Prica sa kćerkom Vesnom, oko 1947.

1947. Rada mu se kćer Vesna, jedinica s kojom je slikar uvek imao prisutan odnos pun ljubavi i razumijevanja, a osobito nakon smrti supruge Zdenke 1976. godine.

1948. Poratna godina, burna, bremenita političkim zbivanjima. Na likovnoj sceni događa se izložba *Prica, Murtić i Reiser* u Zagrebu u Galeriji Ulrich (potom u Beogradu) koja upućuje na probleme ove grupe i ove generacije.

Iste godine Prica napokon odlazi u Pariz koji na njega djeluje snažno i trajno. Boravak u Parizu označio je i početak približavanja sve većem osamostaljivanju njegova slikarskog izraza koji je manifestiran drugom zagrebačkom samostalnom izložbom 1951. u Zagrebu u Društву arhitekata (R. Goldoni i Z. Prica) te u Salonu LIKUM.

Za Pricu možemo reći da je rado i mnogo putovao (Indija, Brazil, Velika Britanija). Ta putovanja ostavljaju svoj pečat na njegovo slikarstvo. Osobito je fasciniran indijskom kulturom i umjetnošću, a to je bilo presudno za njegovu umjetničku putanju.

Susret s indijskom kulturom i freskama Ajante oslobada ga akademske discipline i prostornog iluzionizma, oslobada boju njene funkcije plastičke modelacije, a crtež postaje konstrukcija i struktura novog slikarskog prostora. Prica putuje prema autentičnom stilu. Pročišćuje se odnos ritma i prostora, naglašena je stilizacija, zvučnost i čistoća intenzivnih boja. Plod je toga ciklus "Motivi iz Indije" kao i začetak *samoborske* faze kojom je snažno obilježio svoj stvaralački početak. Nestaje iluzija prostora, plastičnost oblika reducira se na geometrizirane obrise, boja postaje čista i intenzivna, putuje prema *apstraktnom* izrazu.

1953. dogada se veliki obrat u Pricinom stvaralaštvu - početak plošne faze.
Kako sam kaže, od mnogih svojih zavičaja ipak je za njega Samobor dom i centar svega. Tu je sreo svoju Zdenku, iz Samobora je krenuo u osvajanje svijeta i na kraju mu donirao svoja i kćerkina djela. Samobor se u Indiji ne gasi, nego snaži novim kolorističkim odlikama, pročišćenošću oblika i naglašenim grafizmom.

O tom razdoblju slikar kaže:

Tako sam započeo rad na ciklusu samoborskih motiva: prelaženje s podražavanja trodimenzionalnog u slikarstvu na dvodimenzionalno rješavanje stvari, dakle plošno rješavanje s pojednostavljenim načinom.

1955. Izložba "Samoborski ciklus" u Salonu ULUH-a u Praškoj ulici u Zagrebu značajno je poglavje na Pricinu razvojnom putu. Ljudi i krajolik toga gradića ostvarenim su intenzivnim dahom životne vedrine, a u formi uz boju počeli su dominirati geometrijski oblici.

1956. Izložba crteža i grafika u Kabinetu grafike u Zagrebu. Izloženo je 70 eksponata.

Velika izložba u Veneciji u Galleria del Cavallino.

1957. dogada se velika izložba u Londonu, prva izložba u Engleskoj, u Galeriji "One", a po povratku nastaje novi ciklus "Plodovi zemlje", koji možemo pratiti uglavnom od 1959-66. U tom ciklusu primarni motivi su bijeli, zeleni, violetni plodovi voćki, debla i krošnje, stabla i povremeno daleke asocijacije na ljudski lik, a boja gubi deskriptivni karakter, ali zadržava svoju intenzivnu, gotovo vizionarsku komponentu. U tom je okviru Prica ostvarivao stalno nove i slobodne varijacije koje su ga tijekom godina postupno - od gotovo apstraktnog - približavale realnom svijetu. Prijelaz iz "Samoborskog ciklusa" u ciklus "Plodovi zemlje" jedva je zamjetljiv.

O tom ciklusu Gamulin kaže:

Po povratku iz Londona nema više Samobora, ali zvuk i ritmovi ostaju jasni, likovi su monumentalni, nepomični. Boje: smeđe, crveno i zeleno, plavo, postižu posvemašnu nezavisnost i suvereno strukturiraju površinu ili čak grade dubinu ili smjenu planova. Grafički se elementi za neko vrijeme reduciraju. To je ciklus "Plodovi zemlje", sretan trenutak na putu u nepoznato.

Darko Schneider ističe slijedeće:

Plodovi i čovjek smisleno se prožimaju tvoreći trenutke smirenja i reda, tišine, u kojima se kristalizira prethodni ritam i budući pokret. Sam predmet ili ljudski lik upotrijebljen je u umjetno više planoj prostornoj gravitaciji, tako da ne predstavlja više niti aluzivni dio nekadašnjeg sižeа i unutarnjeg pejzaža.

Sudjelujući u kulturnom i intelektualnom životu Hrvatske i Zagreba, iste godine bio je i osnivač umjetničke grupe "Mart".

U to vrijeme Zlatko Prica snažno prodire na europsko tržište slika i ideja. Izlaže u Beču, Stuttgartu, Parizu, Assconi, Zagrebu i drugdje.

Sa ciklusom "Ljudi i plodovi" (1957-1971) Prica postupno prelazi u apstrakciju.

1958. Dogada se velika izložba u bečkoj "Gallerie Würthle" a iste godine prima i nagradu "EX EQUUD" za bakropis na bijenalu Bianco e nero u Lugu.

1961. Izložbe: Zagreb, Galerija suvremene umjetnosti; Pariz, Galerie Raymund Creuze.

Nagrada grada Zagreba za slikarstvo.

1964. Izložba u Galeriji suvremene umjetnosti u Zagrebu. Izlaže 56 ulja i tempera. Autor izložbe je legendarni Božo Bek koji u predgovoru kaže: ...Čovjek i priroda bili su i ostali jedina tema Pricinog slikarstva. Protekla dva desetljeća Prica je samo mijenjao pristup toj temi i načine interpretacije. Na kompozicijama posljednjih godina jedva je moguće otkriti polazne pozicije, kao ni ono osnovno jezgro iz kojeg počinje da se razvija imaginacija umjetnika...

1969-1971. nastaje ciklus "Anatomija prirode".

1970. prvi put izlaže u Pečuhu u Jan Panonius Museumu a u jesen ima veliku izložbu u Modernoj galeriji u Zagrebu koje je autor Darko Schneider. Te iste godine izlaže 54 bakropisa u Galeriji "Forum" u Zagrebu, čiji je suosnivač 1969., a nadahnuti tekst piše mu Vlado Gotovac. U Italiji u Miljanu izlazi monografija grafičkog opusa nastalog između 1952. i 1969. godine. Izdavač je Luigi de Tullio a tekst piše Mario de Michieli, talijanski pisac i likovni kritičar.

1971. Samostalne izložbe u Splitu u Galeriji umjetnina te u Osijeku u Galeriji likovnih umjetnosti; dobio je Nagradu "Vladimir Nazor" za slikarstvo.

1972. ponovno izlaže u Galeriji "Forum", predgovor piše Darko Schneider. Izložena su 19 ulja, 7 gvaševa i 7 crteža u boji. Iste godine izlaže i u Samoborskom muzeju.

Dobiva nagradu Moderne galerije grada Rijeke na trećoj međunarodnoj izložbi originalnog crteža u Rijeci. Istu na-gradu dobiva i 1973.

1974. Darko Schneider piše mu predgovor za katalog monografske izložbe slika i crteža u Domu JNA u Zagrebu, gdje su prvi put predstavljene slike iz "Tarskog ciklusa".

Zlatna medalja za bakropis na Comune di Massa.

1975. izlazi mu velika monografija u Italiji u izdanju Luigi di Tulio Editore, autora Marca Valsecchija i Corrada Marsana. Tim povodom priređuje u Miljanu monografsku izložbu u Palazzo della Permanente, predgovor katalogu pišu isti autori. Nakon Milana izložba je postavljena u Bologni, Firenzi, Veneciji i Trstu.

Nagrada Fiorino d'oro - Comune di Firenza.

1976. u predgovoru kataloga Pricine izložbe u Modernoj galeriji u Zadru Antun Travirka piše: ...Na razvojnem putu Prica polazi od predmetnog, izbiva dugo na granicama afigurativnog i vraća se opet u Istarskom ciklusu novoj pročišćenoj opredmećenosti kojoj je, kao i na samom početku transformacije, lik čovjeka simbol i dominanta...

“Tarski ciklus” (1971-1992) vrhunac je Pricina stvaralačkog rasta i himna Mediteranu u kojem ponovno jača slikarev dodir s prirodom.

O Pricinu Mediteranu najlepše piše naš veliki pjesnik Jure Kaštelan:

...Na početnom Mediteranu svaki dio prirode i kolijevka i grob, svaka stvar, svaki mrav i svaki kamen, ima svoja posebna božanstva...

Na platnima Zlatka Price jedna Afrodita ili nevjesta s otoka ili biće svjetlosti, dodiruje svoju tajnu...

1981. Dobiva nagradu Vladimir Nazor za životno djelo.

1982. dogada se velika izložba “Tarskog ciklusa” u Umjetničkom paviljonu u Zagrebu koja prvi put cjelovito pokazuje “Tarski ciklus”, izložena su 59 ulja, 11 gvaševa i 5 crteža. U predgovoru kataloga piše Vladimir Maleković:

...Nedvojbeno ni sam slikar nije bio, u početku, svjestan značenja promjena koje su se dogodile u njegovu stvaralaštvu sredinom sedamdesetih godina kada je otpočelo postupno zamjenjivanje sistema linija-obojena ploha sustavom volumen-obojena ploha. Naime, već 1966. u pojedinim crtežima, grafikama, gvaševima i uljima zapažamo kako umjetnik na osnovi senzacije iz istarskog zatona Tara gradi sustav elementarnih oblika koji će biti svojstveni čitavom idućem razdoblju, unutarnjoj cjelovitosti tarskog ciklusa...

...Iako u tarskom ciklusu ne treba zanemariti pejzažnu impresiju pojavljuje se i poseban interes za problem odnosa figure i krajolika. Ljudska figura ima posebnu važnost. Ne samo zbog toga što predstavlja savršenu dopunu organskim oblicima krajolika, nego zbog svoje različitosti u odnosu na prethodno vrijeme: ona je u samoborskom ciklusu bila poglavito kostim, da bi u tarskom ciklusu postala tijelo. Ako je tamo bila motiv, sada je tema!

Svoj opus slikar zaključuje “Opatijskim kišobranima” koji nastaje od 1991. godine. To su slike jedinstvenog ugoda u opustjelih ljetovališta, plaža, izvan sezone. One su jarkih kromatskih obilježja, i to je slikarev povratak -potkraj života-prisnomu lirskom klasičnom slikarstvu.

Prca u Tarskoj vali, 1988.

1988. u zagrebačkom Gradecu postavljena je antologija izložba koja obuhvaća 222 Pricina djela: 175 ulja, 31 tempera, 6 pastela, 7 gvaševa i 3 crteža. Kruno Prijatelj i Ive Šimat Banov tom prilikom daju analizu i sintezu sveukupnog Pricinog stvaralaštva Iste godine postaje redoviti član Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti (tada JAZU) a nedugo prije smrti i počasni gradanin rođnoga Pečuha i Samobora, u kojem je otvoren i Memorijalni muzej Zlatka Price u sklopu muzeja Nemeth. Iste godine muzej iz Pečuha dodijelio mu je medalju Janus Panonius.

1989. U MGC Gradec u Zagrebu organizirana mu je impresivna izložba pod naslovom Zlatko Prca - 50 godina slikarstva. Autor izložbe je Ive Šimat Banov. Izloženo je 222 djela (ulja, tempere, pasteli, gvaševi i crteži.)

1992., 1993. i 1994. Niz samostalnih izložbi: Rijeka - Galerija Arh; Osijek - Gradska galerija; Varaždin - Galerija Dora Art; Zagreb - Galerija Buljat.

1996. Ženi se Jasminom Jugo s kojom ostaje sve do svoje smrti.

Jasmina priča:

Zlatko je bio jako duhovit. Često smo se u dvoje smijali do suza.

Obožavao je ribolov, probijali smo se kroz vrbike Kupe, Odre...

Jednom na moru vrtio se u čamcu dok nije pao u vodu, no jednom nogom ostao je zapleten u čamcu. Ico Šetin, njegov prijatelj, mu viče “ovo baš i nije bio neki akademski pad”, a Prca odgovara “ne pričaj nego me vuci van”.

Kad je slikao želio je biti sam, slikao je svaki dan, čak i kad je već bio jako bolestan.

Pred kraj, bio je već slab, pa sam mu istiskivala boje iz tuba po njegovoj želji, zelenu, pa crvenu... Iznenada bi povikao “daj pozuri pobjeć’ će mi ideja!”

Kad smo isli negdje uvijek sam morala hodati ispred njega, još i sada svaki dan pomislim da ide iza mene.

U braku smo bili sedam godina.

1996. i 1999. izdavačka kuća Art studio Azinović objavljuje Prici dvije monografije: Izabrana djela, autora Ive Šimata Banova i monografiju crteža koje su autori Ive Šimat Banov i Vladimir Maleković.

2002. Grad Samobor objavljuje katalog djela iz donacije Zlatka i Vesne Price. Donacija u Samoboru obuhvaća 71 ulje na platnu i dvije bronce Zlatka Price i 94 umjetničke fotografije njegove kćerke Vesne. Autori kataloga su Margarita Sveštarov Šimat i Ive Šimat Banov.

Umro je u Rijeci 7.3.2003., a pokopan je u obiteljskom grobu u Samoboru.

2004. Art studio Azinović izdaje monografiju "Tar i drugi tuševi u boji" autora Darka Schneidera.

2004. U zagrebačkoj Galeriji Mona Lisa organizirana mu je velika izložba pod naslovom Prica - život i djelo s preko 70 izložaka. Obuhvaćen je cijelokupan Pricin opus od najranijih radova iz 1942. (Gospodarske zgrade u Mirnovcu) do posljednje dovršene i potpisane slike 2003. godine (Dama s velikom mačkom). Autori izložbe su Darko Schneider i Stanko Špoljarić.

Promocija monografije u Galeriji Mona Lisa, 2006.

2006. Galerija Mona Lisa izdaje monografiju "Zlatko Prica - izabrana djela" autora Stanka Špoljarića koja je promovirana uz veliku izložbu Pricinih djela.

U svom bogatom stvaralaštvu sudjelovao je na nebrojenim grupnim izložbama od kojih izdvajamo: Zagreb - Umjetnički paviljon - II. izložba u NDH (1942.); Zagreb - Umjetnički paviljon - Izložba hrvatskih umjetnika (1945.); Zagreb - Umjetnički paviljon - Izložba hrvatske grafike (1954.); na brojnim međunarodnim izložbama (npr. u riječkoj Modernoj galeriji - Medunarodna izložba crteža, 1968.); desetljećima je bio nezaobilazno ime na svim izložbama ULUHA, salonima, bijenalima. Zlatko Prica je slikar koji je svojim djelima obilježio hrvatsko poslijeratno slikarstvo. On je slikar neuništivog i živog pulsa kojemu ni najteže životne nedaće (bolesti, smrt žene, kćeri) nisu oduzele životni optimizam, stvaralačku snagu ni volju za životom. Za njega možemo reći da je čovjek i umjetnik

nekoliko zavičaja (Zagreb, Samobor, Tar, Pečuh), ali "sviju je pravu zavičajnost nalazio i uvijek ponovo gnijezdio u slikarstvu" (Ive Šimat Banov).

Prica je iza sebe ostavio djela u različitim tehnikama. Stvarao je grafike, akvarele, gvaševe, ulja, vitraje, mozaike i freske. Temeljni interes svake njegove slike je ljudska figura. Lišena svake narativnosti, ta figura ima značenje "konstrukcije". Svaka slika u osnovi ima jednu horizontalu i jednu vertikalnu.

Imao je niz samostalnih izložaba: Zagreb, New Delhi, Beograd, Rio de Janeiro, Sao Paolo, Venecija, London, Beč, Ljubljana, Stuttgart, Pariz, Skopje, Bochum, Pečuh, Berlin, Milano. Izdao je više grafičkih mapa i dobitnik je najprestižnijih domaćih i inozemnih nagrada. Autorovim donacijama gradovima Pečuhu i Samoboru ostvarene su stalne galerijske postave Pricinih djela.

Zlatko Prica jedna je od najosebujnijih i najosobnjijih pojava zagrebačkog slikarstva, majstor boje iznimna intenziteta. "U rukavicama svoje osobnosti njegovao je Prica svoj jezik i svoj slikarski glas s onom upornošću i s onim slikarskim rukopisom koji i leksički i morfološki jest moderan a sadržajno legendaran, iznikao iz tradicije i kontinuiteta ljudskih simbola i čovjekovih stanja... Slikarstvo nikada nije doveo u pitanje i nikada nije posumnjao u njegovu moć. Štoviše smatrao ga je najvrednijim naporom osobito u vremenu kada su i sumnje u njegovu vjerodostojnost bile najjače", rezimira Ive Šimat Banov.

Katalog djela

1.	STUDIJA FIGURE, 1970., tuš na papiru, 40 x 29 cm	str.6
2.	STUDIJA RIBARA, 1970., flomaster na papiru, 45 x 62 cm	str.7
3.	DVOJE NA JEDRILICI, 1972., ulje na platnu, 33 x 46.5 cm	str.9
4.	TAR, 1974., tuš na papiru, 48 x 66 cm	str.10
5.	SUSRET, 1976., tuševi u boji na papiru, 53 x 66 cm	str.11
6.	UOMO SULLA BARCA, 1973., tuš na papiru, 29 x 23.5 cm	str.12
7.	RIBARICA, 1974., ulje na platnu, 130 x 97 cm	str.13
8.	RIBAR NA BARCI, 1978., tuš na papiru, 48 x 66 cm	str.15
9.	PROLJETNI VJETAR, 1976., tuš na papiru, 48 x 66 cm	str.17
10.	FIGURE NA RIVI, 1983., ugljen na papiru, 53 x 76 cm	str.18
11.	ŽENA NA PLAŽI, 1975., tuš na papiru, 52 x 47 cm	str.19
12.	DJEVOJKA SA CVIJETOM, 1982., ugljen na papiru, 56 x 76 cm	str.20
13.	DJEVOJKA PRED OGLEDALOM, 1982., ulje na platnu, 69 x 61 cm	str.21
14.	TAR, 1982., tuš na papiru, 56 x 76 cm	str.22
15.	RIBAR S MALIM ZELENIM ČAMCEM, 1989., ulje na platnu, 97 x 130 cm	str.23
16.	SUSRET NA RIVI, 1984., ugljen na papiru, 51 x 73 cm	str.24
17.	MLADENCI S MAČKOM, 1989., ulje na platnu, 97 x 130 cm	str.25
18.	KUPAČICA U TARU, 1987., ugljen na papiru, 50 x 70 cm	str.26
19.	VESLAČ, 1983., ulje na platnu, 130 x 97 cm	str.27
20.	DVOJE NA OBALI, 1988., akvarel, 49 x 62 cm	str.28
21.	PESCATORE IN PIEDI, 1976., tuš na papiru, 35 x 50 cm	str.29
22.	ZELENO JEDRO, 1986., masni pastel na papiru, 76 x 56 cm	str.30
23.	DJEVOJKE NA VJETRU, 1986., ulje na platnu, 39 x 48 cm	str.31

Nakladnik
GALERIJA MONA LISA

Predgovor
STANKO ŠPOLJARIĆ

Tisk i uvez
PRINTERA

Naklada
200 primjeraka

Galerija Mona Lisa Zagreb
Tkalčićeva 77
www.galerija-mona-lisa.com

CIP zapis dostupan u računalnom katalogu
Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu
pod brojem 839497

ISBN 978-953-7352-16-5

Zagreb, 2013.

Zagreb, Tkalčićeva 77 | 01 46 68 649
www.galerija-mona-lisa.com
galerijamonalisa@gmail.com